

El camí cap a la llei que regularà l'ús de la llengua de signes catalana

Bernat Joan i Marí

Secretari de Política Lingüística
Generalitat de Catalunya

El març de l'any passat, el Govern de la Generalitat va assumir el compromís de donar a la llengua de signes catalana el reconeixement institucional, la regulació legal i la difusió que es mereix entre la ciutadania.

Des d'aleshores, la Secretaria de Política Lingüística va engegar els treballs per a complir amb aquest objectiu, i el primer que va fer va ser cridar associacions de persones i de professionals directament interessats en la llei, per una banda, i la institució acadèmica de la llengua catalana, per l'altra, perquè des de l'inici participessin en aquest projecte.

En un dia tan significatiu a Catalunya com és la Diada de Sant Jordi, es va constituir formalment el grup de treball amb les associacions i institucions que vostès representen i a qui individualment voldria saludar i agrair-ne l'aportació:

Per la Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA), la presidenta, la senyora Encarna Muñoz, i la persona que es responsabilitza de la política lingüística de la llengua de signes catalana en aquesta entitat, el senyor Santiago Frigola.

Per la Plataforma LSC, Ara!, el president, el senyor Josep Segimon.

Per l'Associació de Pares de Nens Sords de Catalunya (APANSCE), la presidenta, la senyora Conxita Leal.

Per l'Associació d'Intèrprets de Llengua de Signes i Guies-Intèrprets (ACILS), la vicepresidenta, la senyora Júlia Garrusta.

Per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), el senyor Joan Martí i Castell, president de la Secció Filològica, i el doctor Josep Quer, lingüista investigador de la llengua de signes catalana i membre també de la Secció Filològica de l'IEC.

Les entitats de defensa de la llengua de signes catalana han tingut l'oportunitat de traslladar-nos l'opinió sobre el que havia de contenir la llei, i han tingut l'oportu-

nitat també de defensar-ho i debatre-ho en quatre reunions amb els responsables de Política Lingüística i el personal tècnic i jurídic del departament.

Ho han fet amb ambició, i això és bo perquè vostès han d'aspirar a situar la seva llengua i les persones que l'usen en la millor condició possible. Val a dir que és, precisament, aquest afany reivindicatiu, aquest esperit lluitador, aquesta voluntat irreductible de defensar els seus drets, el que ha empès progressivament i al llarg del temps totes les administracions i institucions públiques a donar-los la consideració que es mereixen.

Sé, doncs, les esperances que han dipositat en aquest text i l'ambició d'arribar com més lluny millor en la normalització de la llengua de signes catalana. Iestic segur que el Govern no els decebrà, per bé que ja els avanço que, segurament, el projecte de llei de regulació i difusió de la llengua de signes catalana que impulsa la Secretaria de Política Lingüística no recollirà totes les seves aspiracions, no pas perquè el Govern no les vulgui considerar, sinó perquè moltes feien referència a qüestions d'accessibilitat, que seran molt tingudes en compte, els ho asseguro, en el text legal que els correspon: la modificació de la llei i del codi d'accessibilitat, que actualment està tramitant el Departament d'Acció Social i Ciutadania.

Tret d'aquestes matèries d'accessibilitat, crec sincerament que el projecte de llei de la llengua de signes catalana és digne de les moltes expectatives que vostès hi han dipositat.

Es tracta de la primera vegada que un text legal regula una llengua de signes exactament com a això, com a llengua, i la proveeix de la regulació pròpia de qualsevol sistema lingüístic.

Es posa fi, doncs, a Catalunya, als prejudicis sobre la consideració lingüística d'un sistema que alguns havien qualificat de llenguatge i d'altres, de simple codi gestual. La llengua de signes catalana obté així el reconeixement explícit i la dignificació com a llengua, i ho fa amb una norma que en regula els aspectes propis: l'aprenentatge, l'acreditació de coneixement, l'acreditació professional, la titulació universitària, la institució acadèmica i l'òrgan de govern i de participació social en les polítiques lingüístiques relacionades amb la llengua de signes catalana.

Nogensmenys, el projecte de llei conté una declaració de garantia d'ús de la llengua de signes catalana per part de les persones sordes que vulguin usar-la; una garantia genèrica, no condicionada, que serà concretada i desenvolupada per la normativa d'accessibilitat que ja s'està elaborant.

Per tant, aquesta llei no esgota la sensibilitat del Govern en relació amb l'ús de la llengua de signes. El conjunt de drets de les persones sordes que usen la llengua de sig-

nes en la comunicació serà el fruit de la disposició genèrica de garantia d'ús que conté aquesta llei i de la regulació específica sobre accessibilitat.

Crec que és especialment important que tots plegats siguem capaços de situar-la en el lloc que mereix. Aquesta llei no pot ser comparada, ni en el contingut ni en l'estructura, amb la llei estatal aprovada l'octubre passat amb el títol de Llei 27/2007, del 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues. Aquella llei estatal estava impulsada pel departament competent en matèria d'acció social, i el seu referent a Catalunya serà, precisament, la normativa sobre accessibilitat (en l'apartat de la comunicació), que ja els he anunciat que està preparant el departament homòleg a Catalunya, el d'Acció Social i Ciutadania.

Catalunya, tant des del Parlament —que així ho va aprovar en la Resolució 32/VIII, de l'11 d'abril de 2007— com des del Govern —que, precisament a través del vicepresident, ja ho va anunciar el mes de març del 2007—, ha optat per separar la regulació lingüística de l'assistencial, de manera que en aquest cos legal solament hi trobaran les disposicions referents a la llengua de signes.

L'accessibilitat de les persones sordes, ja siguin signants (o usuàries de la llengua de signes) o bé oralistes, es regularà per la normativa sectorial esmentada, i vull remarcar que, en tot cas, es garantirà la igualtat de condicions en l'accés als serveis.

Amb aquesta iniciativa pionera, Catalunya es posa al capdavant en la dignificació institucional i la regulació lingüística d'una llengua de signes.

Amb aquesta iniciativa, el Govern mostra respecte per la comunitat sorda signant catalana, per la seva llengua i l'opció personal de suport a la comunicació, i per la riquesa lingüística de Catalunya, de la qual també forma part, indiscutiblement, la llengua de signes catalana.

Però aquesta llei té un valor afegit que segur que no els passa desapercebut: aquesta és una llei programàtica, que a més de regular la llengua de signes catalana i de declarar-ne la garantia d'ús, contribuirà a difondre-la. Jo em comprometo, i els demano que s'hi comprometin amb mi —cadascú en el seu àmbit d'influència—, a fer-ne pedagogia i difusió, perquè ningú millor que vostès no sap fins a quin punt la majoria de la ciutadania ho desconeix.

Després d'un any de col·laboració, engegarem ja el camí cap a la tramitació formal del que serà la llei de regulació i difusió de la llengua de signes catalana. Crec que tots plegats ens n'hem de felicitar.